

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Географічний факультет
Кафедра країнознавства та туризму

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Заступник декана
з навчальної роботи
«29» _____ 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Фінансові основи туристичної діяльності

галузь знань **03 Гуманітарні науки**
спеціальність **032 Історія та археологія**
освітній рівень **перший (бакалаврський)**
освітня програма **Краєзнавство, екскурсознавство та історико-культурний туризм**
вид дисципліни **вибіркова**

Форма навчання **денна**
Навчальний рік **2022/2023**
Семестр **6**
Кількість кредитів ECTS **3**
Мова викладання, навчання
та оцінювання **українська**
Форма заключного контролю **залік**

Викладач: Смирнов Ігор Георгійович, доктор геогр.наук, професор

Пролонговано: на 2023/2024 н.р. Н.М.К. (підпис, ПІБ, дата) «28» 08 2023р.

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» ____ 20__р.
(підпис, ПІБ, дата)

КИЇВ – 2022

Розробник:

Смирнов Ігор Георгійович, доктор географічних наук, професор
кафедри країнознавства та туризму, професор

ЗАТВЕРДЖЕНО

« 14 » 06 2022 р.

Завідувачка кафедри

 проф. Ольга ЛЮБИЦЕВА
(підпис)

Протокол № 19 від « 14 » 06 2022 р.

Схвалено науково-методичною комісією географічного факультету

Протокол № 6 від « 29 » серпня 2022 року

Голова науково-методичної комісії Наталія КОРОГОДА
« 29 » 08 2022 року

Схвалено науково-методичною комісією історичного факультету

Протокол № 7 від « 26 » 08 2022 року

Голова науково-методичної комісії Наталія ТЕРЕС
« 26 » 08 2022 року

ВСТУП

1. Мета дисципліни – набуття теоретичних знань та практичних вмінь з фінансових основ туристичної діяльності.

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни:

1. Знання теоретичних основ туризму.
2. Знання основ економіки туризму.
3. Вміння володіти сучасними економіко-аналітичними методами та методами роботи з сучасними базами даних у туризмі.

3. Анотація навчальної дисципліни: Дана навчальна дисципліна присвячена вивченню фінансових основ туристичної діяльності. Вона висвітлює питання значення та особливостей фінансів у туризмі, основні фінансові показники у міжнародному та внутрішньому туризмі, валютно-фінансові системи світу та їх врахування в туризмі, загальні питання фінансового менеджменту у сфері туризму, інформаційне забезпечення фінансового менеджменту на туристичному підприємстві, фінансово-економічний аналіз діяльності туристичного підприємства. А також – організацію операційного (підприємницького) обліку на підприємствах туризму, управління джерелами засобів туристичного підприємства, управління оборотними засобами туристичного підприємства, інвестиційну діяльність у сфері туризму, планування та бюджетування у сфері туризму, організацію процесу управління ризиками на підприємствах туризму.

4. Завдання вивчення дисципліни полягають у тому, щоб здобувачі оволоділи новітніми теоретичними знаннями з фінансових основ туристичної діяльності та їхніх особливостей в Україні в сучасних умовах, вміннями та навичками фінансової організації в туризмі, практичними навичками з бухгалтерського обліку в туризмі та гостинності.

ЗК 8. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

СК 8. Здатність використовувати у фаховій діяльності знання гуманітарних та соціальних наук, вміння аналізувати, оцінювати і прогнозувати політичні, економічні, культурні й соціальні події та явища.

СК 10. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією.

5. Результати навчання за дисципліною:

Результати навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність і відповідальність)		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання (за необхідності)	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
1.1.	Значення та особливості фінансів у туризмі	лекції	виконання творчих аналітично- дослідницьких робіт, дискусія	до 20 %
1.2.	Основні фінансові показники у міжнародному та внутрішньому туризмі	лекції		
1.3.	Валютно-фінансові системи світу та їх врахування в туризмі	лекції		
1.4.	Загальні питання фінансового менеджменту в сфері туризму	лекції		

2.1.	Інформаційне забезпечення фінансового менеджменту на туристичному підприємстві	лекції, практичне заняття	виконання практичних робіт, творчих аналітично-дослідницьких робіт, іспит	до 30 %
2.2.	Фінансово-економічний аналіз діяльності туристичного підприємства	лекції, практичне заняття		
2.3.	Вміти складати моделі управління засобами туристичного підприємства	лекції, практичне заняття		
2.4.	Вміти складати моделі оборотними засобами туристичного підприємства	лекції, практичне заняття		
3.1.	Брати участь у науковому дискурсі щодо концептуалізації сучасних підходів з фінансових основ туристичної діяльності	лекції, практичне заняття	виконання практичних робіт, творчих аналітично-дослідницьких робіт, дискусія	до 25 %
3.2.	Володіти навичками роботи в команді та міжособистісної взаємодії при визначенні цілей, обґрунтуванні методик та розв'язанні прикладних задач з фінансових основ туристичної діяльності	лекції, практичне заняття		
3.3.	Використовувати сучасні інформаційні та комунікативні технології при спілкуванні, пошуку, обробці, аналізі та інтерпретації різних джерел інформації з фінансових основ туристичної діяльності	лекції, практичне заняття		
4.1.	Приймати обґрунтовані рішення та діяти соціально відповідально в процесі вирішення конкретних наукових проблем з фінансових основ туристичної діяльності	лекції, практичне заняття	виконання практичних робіт, творчих аналітично-дослідницьких робіт, розробка і проведення екскурсій, залік	до 25 %
4.2.	Дотримуватись норм наукової етики і академічної доброчесності			
4.3.	Саморозвиватися і самовдосконалюватися, нести відповідальність за прийняття експертних рішень з фінансових основ туристичної діяльності			

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання (необов'язково для вибіркових дисциплін, які не входять до блоків спеціалізації)

Результати навчання дисципліни (код) Програмні результати навчання (назва)	1.1	1.2	1.3	1.4	2.1	2.2	2.3	2.4	3.1	3.2	3.3	4.1	4.2	4.3
РН 4. Володіти понятійно-категоріальним апаратом історичної науки, професійно оперувати науковими термінами (зокрема, краєзнавства, історико-культурного туризму та екскурсознавства), прийнятими у фаховому середовищі	+	+	+	+										
РН 15. Вміти розробляти краєзнавчі та інші види екскурсій і турів пізнавального характеру					+	+	+	+						
РН 16. Вміти організовувати краєзнавчі та інші види екскурсій і турів пізнавального характеру.									+	+				
РН 17. Вміти розробляти екскурсії та тури історико-культурного спрямування					+	+	+	+	+	+				
РН 18. Вміти впроваджувати та організовувати тематичні екскурсії та тури на основі історико-культурної спадщини України та країн світу.									+	+	+	+	+	+

7. Схема формування оцінки:

Контроль знань передбачає дворівневе оцінювання засвоєного матеріалу, зокрема **оцінювання теоретичної підготовки** (60%), що містить визначення сучасних методологічних проблем теми (50%), здійсненність та узгодженість пропозицій (25%), ступінь оригінальності (25%), та **оцінювання практичної підготовки** (40%), що містить здатність оцінити проблему (30%), ідентифікацію шляхів та методику розв'язання проблеми, яка виникла чи може виникнути (35%), окреслення шляхів вирішення специфічних (неординарних) проблем (35%).

Питома вага результатів навчання у підсумковій оцінці за умови її опанування на належному рівні така:

результати навчання – **1 (знання)** – до 40%;

результати навчання – **2 (вміння)** – до 40%;

результати навчання – **3 (комунікація)** – до 10%;

результати навчання – **4 (автономність та відповідальність)** – до 10%

7.1. Форми оцінювання здобувачів:

Заняття проводяться у вигляді *лекційних занять*. Упродовж навчання проводиться одна письмова тематична контрольна робота із тестами та відкритими питаннями.

Семестрову кількість балів формують бали, отримані здобувачем у процесі засвоєння матеріалу та виконання *індивідуальних творчих аналітично-дослідницьких робіт*. Для визначення рівня досягнення результатів навчання здобувачі беруть участь у груповій *дискусії* та демонструють набуті навички..

Оцінювання за формами контролю:

	<i>Min – 20 балів</i>	<i>Max – 30 балів</i>
Виконання індивідуальних творчих аналітично-дослідницьких робіт, участь у груповій дискусії (оцінюється: змістовна складова; методична складова; презентаційна складова)	„10” x 2 = 20	„15” x 2 = 30

„3” – мінімальна/максимальна оцінка, яку може отримати здобувач
2 – мінімальна/максимальна залікова кількість робіт чи завдань

	Семестрова кількість балів (практичні роботи,	Тематична контрольна робота	залік	Підсумкова оцінка
Мінімум	20	10	30	60
Максимум	30	20	50	100

Завершується дисципліна *заліком*. Максимальна кількість балів на заліку – **50 балів**, мінімальна кількість балів, які додаються до семестрових – **30 балів**.

Здобувачі, які набрали сумарно меншу кількість балів, ніж критично- розрахунковий мінімум, до складання заліку не допускаються. Рекомендований мінімум для допуску до заліку – **30 балів**.

Організація оцінювання:

Оцінювання здійснюється впродовж семестру усіх видів робіт, включаючи і самостійну роботу та виконання індивідуальних творчих завдань, які формуються окремо для кожного здобувача.

Загалом, формування оцінки спирається на «Положення про організацію освітнього процесу у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка», введеного в дію наказом № 716-32 від 31 серпня 2018 року.

7.2. Шкала відповідності

Залік	90-100
Залік	75-89
Залік	60-74
Незалік	0-59

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ І ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Назва теми	Кількість годин			
	лекції	практичні заняття	консультації	самостійна робота
Тема 1. Значення та особливості фінансів у туризмі	2			2
Тема 2. Основні фінансові показники у міжнародному та внутрішньому туризмі	2			2
Тема 3. Валютно-фінансові системи світу та їх врахування у туризмі	2			2
Тема 4. Фінансовий менеджмент, як основний елемент управління на туристичних підприємствах	2			2
Тема 5. Цілі, задачі, методи.	2			2

Інструменти, принципи і функції фінансового менеджменту у туризмі				
Тема 6. Фінанси та їх особливості в українському туристичному бізнесі	2			2
Тема 7. Класифікація фінансових відносин у туризмі	2			2
Тема 8. Моделі організації фінансового менеджменту на підприємствах туризму. Права та обов'язки фінансового менеджера	2			2
Тема 9. Інформаційна база фінансового менеджменту	2			2
Тема 10. Класифікація користувачів фінансовою звітністю туристичного підприємства	2			2
Тема 11. Фінансово-економічний аналіз діяльності туристичного підприємства. Базові показники фінансового менеджменту.	2			3
Тема 12. Коефіцієнтний аналіз діяльності туристичного підприємства	2			3
Тема 13. Приклади розрахунку основних фінансових показників туристичного підприємства	2			3
Тема 14. Організація операційного (підприємницького) обліку у туризмі: класифікація доходів та витрат туристичного підприємства	2			3
Тема 15. Методика проведення операційного аналізу на туристичному підприємстві з прикладами розрахунку точки безбитковості та запасу фінансової міцності підприємства	2			3
Тема 16. Управління джерелами засобів туристичного підприємства: ефект фінансового важеля	2			3
Тема 17. Управління оборотними засобами туристичного підприємства: піраміда ліквідності	2			3
Тема 18. Інвестиційна діяльність в сфері туризму	2			3
Тема 19. Прогнозування та бюджетування в сфері туризму	2			3
Тема 20. Організація процесу управління фінансовими ризиками в туризмі	2			3
Всього	40			50

Загальний обсяг – **90 год.**, у тому числі:
лекції – **40 год.**
самостійна робота **50 год.**

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Андренко І.Б. Фінансово-економічний аналіз підприємств туризму: підручник / І.Б. Андренко, Н.М. Влащенко. – Х.: ХНАМГ, 2012. – 308 с.
2. Балченко З.А. Бухгалтерський облік в туризмі і готелях України. Навч.пос. Київ, 2006. 232 с.
3. Бухгалтерський фінансовий облік на підприємствах сфери послуг (туристичні фірми та готельне господарство). Практикум: збірник ситуаційних та творчих завдань. За ред. З.А. Балченко. Київ. 2004. 176 с.
4. Грибова Л. Бухгалтерський та податковий облік витрат суб'єкта туристичної діяльності// Дебет-Кредит. 2009. №30. С. 28-32
5. Гарний Д. Особливості перевірок туристичної діяльності контролюючими та правоохоронними органами// Все про бухгалтерський облік. 2010. №53. С. 12-16.
6. Кушнірук Г.В. Резерви підвищення прибутковості туристичних підприємств // Туристичний, готельний і ресторанний бізнес: інновації та тренди. 2016. №1. С.45-47.

Додаткова:

1. Смирнов І.Г., Любіцева О.О. Міжнародний туристичний бізнес та логістика в туризмі. Книга 1. Міжнародний туристичний бізнес. Навч.посіб. К.: Ліра-К, 2022.354 с.
2. Тягунова Н.М., Спориш О.А., Іржавська Л.В. Основи організації туристичного бізнесу. Кредитно-модульний курс. Навч.пос. К., 2018. 130 с.
3. Бутинець Ф.Ф. Бухгалтерський фінансовий облік: підручник для студентів спеціальності «Облік і аудит» вищих навчальних закладів. Житомир, 2009, 912 с.
4. Гливенко В.В., Лень В.С. Бухгалтерський облік в Україні: основи та практика: навч.посібн. Київ : Центр, 2008. 608 с.
5. Гура Н.О. Облік видів економічної діяльності: підручник. Київ, 2010. 392 с.
6. Зінкевич О.В., Левицька С.О., Нагавичко І.П., Немкович О.Б. Бухгалтерський облік в галузях народного господарства: навч. посіб. Рівне, 2006. 268 с.

Інформаційні ресурси:

1. Кабінет Міністрів України URL: <http://www.kmu.gov.ua>
2. Законодавство України URL: <http://www.rada.gov.ua>
3. Державний комітет статистики України URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>
4. Національна бібліотека ім.В.І.Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>